

Nieuwsbrief Natura 2000

november 2009

Items in dit nummer:

- Column Wouter van Sambeek – Programmadirectie Natura 2000
- Provinciaal
- Landelijk: Inspraakavonden aanwijzingsbesluiten
- Kijkje bij de burens – Schoorlse duinen
- Samenwerken: DLG – Brabants Particulier Grondbezit

Voorwoord

Jacqueline Jonkers

Voor u ligt onze één na laatste nieuwsbrief van 2009 met nieuws uit onze eigen beheerplanprocessen, maar ook weer een kijkje bij de burens. En hoe bezie je het vormen van een Europees netwerk van natuurgebieden als particulier eigenaar, of als ambtenaar bij de LNV Programmadirectie Natura 2000?

In september 2009 hebben de provincies hún conceptplannen ingediend bij LNV.

LNV heeft hier zoveel werk aan dat helaas besloten is de definitieve aanwijzingsbesluiten voor 7 van onze gebieden niet in januari maar pas in april 2010 te publiceren.

Het betreft: Leenderbos, Grootte Heide en De Plateaux, Strabrechtse Heide en Beuven, Oeffelter Meent, Zeldersche Driessen, Leudal, Kunderberg en Savelsbos.

Jacqueline Jonkers

Column

Nederland op slot.

Nederland gaat op slot! Dat lijkt het motto rondom Natura 2000. Een paar voorbeelden uit kranten: “Brabants/Zeeuwse economie wordt verstikt in milieuregels” en “Ambtenaren van minister Verburg scheppen genoeg in ondernemertje pesten”.

Werkzaam bij de Programmadirectie Natura 2000 houd ik me bezig met de realiteit van zowel de Haagse politiek als van de praktijk, in de regio en de gebieden.

Vanuit die hoedanigheid lever ik een bijdrage aan de inspraakavonden over de aanwijzingsbesluiten en word ik met dergelijke uitspraken geconfronteerd.

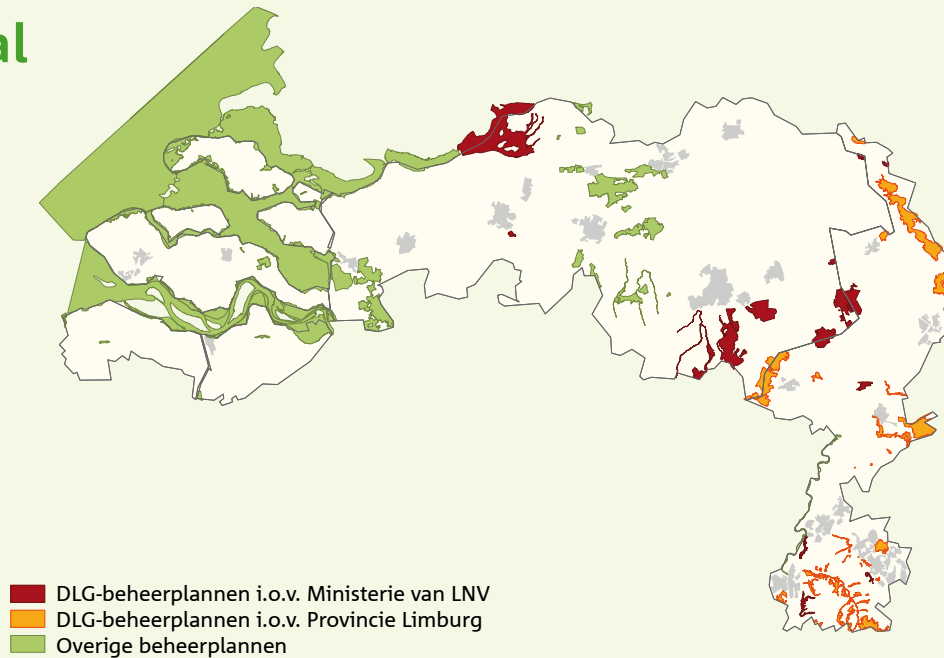
We kunnen ons niets van deze krantenkoppen aantrekken, maar dat is geen verstandige werkwijze. De minister wil een “balans tussen ecologie en economie”. Er wordt verwacht dat we weten wat er in de samenleving speelt. Het mag dan gaan om ongenueanceerde kreten, er zit vaak een duidelijke zorg of angst achter. Daarom zijn bijeenkomsten als inspraakavonden erg belangrijk (en leuk). We gaan in gesprek over zorgen die in de samenleving spelen. Daarnaast geven we uitleg over de achtergronden van Natura 2000. Soms zijn die zorgen terecht, soms is het borrelpraat. Aan ons de opdracht om de kretologie uit de krant te scheiden van de problemen uit de praktijk.

Een ex-collega vertelde mij ooit: “Leuke natuur is van iedereen, lastige natuur is van de overheid”. Dat geeft de verantwoordelijkheid om soms besluiten te nemen waar niet iedereen vrolijk van wordt. Natura 2000 gaat immers over bescherming van bijzondere natuur. Uiteraard met een zorgvuldig afgewogen besluit en een gedegen uitleg. En als je zorgvuldig omgaat met andere belangen, wordt natuurbescherming vaak wonderwel geaccepteerd. Dat maakt het werken aan Natura 2000 heel bijzonder!!

Wouter van Sambeek
Programmadirectie Natura 2000

Provinciaal

Brabant

1e bijeenkomst van de projectgroep Biesbosch

Op 22 oktober jl. is de projectgroep voor het beheerplan de Biesbosch voor het eerst bij elkaar gekomen in Werkendam. In de projectgroep zitten vertegenwoordigers van Provincie Zuid-Holland, Provincie Noord-Brabant, Rijkswaterstaat, Waterschappen Hollandse Delta en Rivierenland, de gemeenten Werkendam, Dordrecht, Drimmelen, de Natuur en recreatieschappen Hollandsche en de Brabantse Biesbosch, ZLTO, de recreatiesector en Staatsbosbeheer.

Het voorzitterschap is in handen van dhr. J. Heijkoop, waarnemend burgemeester Oostflakkee en voorzitter van het Overlegorgaan Nationaal Park de Biesbosch.

Alle partijen willen constructief en actief meewerken om een goed en door alle partijen gedragen beheerplan voor het gebied de Biesbosch te maken.

Voor meer informatie over dit project kunt u contact opnemen met projectleider Tineke ter Heerdt: B.tHeerdt@minlnv.nl

Gebiedsexkursie Biesbosch

Ongeveer 40 geïnteresseerden zijn op zaterdag 14 november mee de Biesbosch in geweest. Dit in het kader van de start van het proces rondom het Natura 2000-beheerplan Biesbosch. In het bezoekerscentrum in Drimmelen hield DLG-projectleider Carla van Egmond een presentatie over de Natura 2000-doelstellingen voor dit specifieke natuurgebied. Vervolgens is de

gehele groep met een fluisterboot naar deelgebied Zuiderklip gevaren. Te voet is onder begeleiding van boswachters van Staatsbosbeheer het gebied verkend. Heel bijzonder was het om de bever overdag te zien en dan ook nog in een nieuw stuk natuur. In het voorjaar komt er een nieuwe excursie waarin een ander deel van de Biesbosch wordt belicht, met weer zijn eigen instandhoudingsdoelstellingen.

Problematiek verdroging Strabrechtse Heide en Beuven in kaart gebracht

Voor het beheerplan Strabrechtse Heide en Beuven is een mooie slag geslagen. Daarvoor zijn door het schrijfteam, samen met beheerders, eerst alle vennen in kaart gebracht. Vervolgens konden op 25 september en 1 oktober jl. experts, beheerders en betrokken instanties zich konden buigen over de vraag hoe het hydrologisch systeem van het gebied in elkaar zit. Want dat is niet eenvoudig. De aanwezigheid van deskundigen van het OBN-team natte zandlandschappen, Universiteit Nijmegen, Wageningen Universiteit, Royal HASKoning en enkele zelfstandige adviseurs, gecombineerd met de kennis van de waterschappen, provincie, Brabant Water en beheerders, heeft een gedeeld beeld over de problematiek opgeleverd. Daarmee hebben we een goed uitgangspunt voor verder onderzoek en het doorrekenen van maatregelen. En, het eerste onderzoek is al gestart! In het volgende nummer meer over de deskundigendag en het werkatelier water.

Neem voor meer informatie contact op met projectleider Ine van Gompel: I.vGompel@minlnv.nl

Landelijk

Inspraakavond aanwijzingsbesluiten: Biesbosch & Bunder- en Elsloërbos

Begin oktober startte minister Gerda Verburg de inspraakprocedure aanwijzingsbesluiten in 11 Natura 2000-gebieden. Hieronder behoorde onder andere de Biesbosch (15 oktober) en Bunder- en Elsloërbos (19 oktober). Beide avonden verliepen rustig. De avond bestond uit een algemeen gedeelte waarin een presentatie werd gehouden over wat Natura 2000 en het ontwerp-aanwijzingsbesluit inhoudt. Daarna konden de aanwezigen vragen stellen aan een panel. Tijdens de Biesboschavond nam projectleider Carla van Egmond deel in het panel, tijdens de andere avond was dit ecooloog van DLG Hans Weinreich. Tijdens de pauze was er ook de mogelijkheid om op de informatiemarkt je verder te laten informeren. Hier was DLG ook present om eventuele vragen over het beheerplanproces te beantwoorden. Er klonken tijdens de pauze positieve geluiden over de informatieve presentatie die DRZ had gegeven. Na de pauze was het officiële gedeelte van de avond en was er de mogelijkheid om inspraak te doen. Hier werd op beide avonden door enkele personen gebruik van gemaakt.

Kijkje bij de burens, Jan Meijer Schoorlse Duinen

Hoogste en breedste duinmassief van Nederland

Eind 2006 zijn we bij DLG in Friesland gestart met de ontwikkeling van het beheerplan voor de Schoorlse duinen. Begin 2010 hopen we het conceptplan aan de streek te presenteren.

Met een oppervlakte van ruim 1700 hectare is dit Natura 2000 gebied het hoogste en breedste duinmassief van Nederland. De duinen zijn hier grillig en gevarieerd. Bovendien liggen ze ten noorden van de befaamde kalkgrens van Bergen. Dat betekent dat de duingrond arm is aan kalk. De vegetatie laat dat goed zien, waarbij de heide gelijk in het oog springt. Voor habitattypen als Witte duinen, Grijs duinen en Duinbossen is met een werkgroep bedacht hoe die uitgebreid kunnen worden. In die werkgroep zijn Staatsbosbeheer, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de Gemeente Bergen, Rijkswaterstaat en de provincie Noord-Holland vertegenwoordigd. Samen hebben we ook uitgezocht hoe de kwaliteit van de Kraaiheidevegetaties en alle andere habitattypen verbeterd kan worden. Uniek voor Nederland is een duinbeek die aan de voet van de duinen ontspringt. Ook daarvoor is een plan gemaakt waarmee de kwaliteit van het habitatype verbeterd wordt.

Werkgroep & Klankbordgroep

De werkgroep is regelmatig bij elkaar geweest om het plan concreter uit te werken en natuurlijk om informatie en standpunten van alle partijen te krijgen.

Behalve de ambtelijke werkgroep, is ook een klankbordgroep geformeerd. Daar zitten vertegenwoordigers in van buurt en dorpsbelangen, de VVV, ondernemers, LTO, bollentelers en de Kamer van Koophandel. Aanvankelijk was het wantrouwen groot, maar toen bleek dat bijna al het "bestaande gebruik" gewoon door kon gaan, sloeg de sfeer bij de meeste deelnemers om in enthousiasme. Het is natuurlijk ook een mooi plan waar veel goede zaken voor het gebied in staan, vandaar.

Brand

Groot was afgelopen zomer de schrik toen de berichten over de brand binnenkwamen. Wat nu? Moet het beheerplan worden over gedaan? Gelukkig zijn de gevolgen van de brand niet erg voor de habitattypen. Het eenvormige dennenbos kan nu als een gevarieerd duinbos uit de as herrijzen. Dat was al het doel voor de lange termijn, maar het vuur heeft dit instandhoudingsdoel wat naar voren geschoven. Hoe de brand van oktober in de Kerf is uitgekapt weten we nog niet. Er is al eens gekscherend gezegd dat als het zo doorgaat, de kaart met habitattypen straks helemaal zwart gemaakt moet worden.

Voor de brand

Na de brand

Samenwerken

DLG – Brabants Particulier Grondbezit

Natura 2000 en de Strabrechtse Heide

Natura 2000 beoogt in een Europese context de belangrijke natuurgebieden te beschermen en door een passend beleid in stand te houden en de natuurwaarden ervan verder te ontwikkelen. De Strabrechtse Heide is een dergelijk gebied. Veertig jaar geleden woedde er een hevige strijd tussen een aantal bevlogen natuurbeschermers en de overheid over de aanleg van de A2. De autosnelweg was dwars door het Beuven gepland. Het zou gelukkig de laatste ernstige aanslag op de heide zijn.

Particulier grondbezit

Het is een goed bewaard geheim dat een groot deel van de heide particulier bezit is. De eigenaren, afstammelingen van een Helmondse notaris, hebben de heide eerder behoed voor ontginning. Door de komst van de kunstmest hadden de uitgestrekte Brabantse heidevelden hun agrarische functie verloren en werden in rap tempo omgezet in landbouwgrond. Tegelijk verloren de traditionele schapen van de streek hun bestaansrecht als producenten van de zo noodzakelijke mest. Op het eind van de zestiger jaren van de vorige eeuw waren de Kempische heideschapen vrijwel uitgestorven. De onlangs overleden Willem Iven, toen beheerder van de Strabrechtse Heide, heeft samen met de Heezer dierenarts het idee opgevat om het ras voor totaal uitsterven te behoeden. Hun pionierswerk is de oorsprong van de huidige kudde op de hei. Vooral voor de bevordering van de biodiversiteit is een gescheperde kudde van eminent belang. De herder zorgt ervoor dat de juiste wijze en mate van begrazing bijdraagt om de ecologische waarden te maximaliseren. Van de herder wordt dus heel wat meer gevraagd dan de kunst van sokken breien. Sterker nog, dat behoeft hij helemaal niet te kunnen. Bovendien, hoe aangenaam is het de herder met zijn kudde op de hei tegen te komen. Zo dient een doeltreffend middel van heidebeheer de toeristische aantrekkelijkheid van het hele gebied.

Beheerplan

Een belangrijke doelstelling van Natura 2000 is de instandhouding en vergroting van de biodiversiteit. In het kader van Natura 2000 wordt op het ogenblik hard gewerkt aan een beheerplan voor de heide. Daar zijn veel belangen bij gemoeid, ook van omwonenden. Een klankbordgroep waarin alle betrokkenen deelnemen, buigt zich mede over dit plan. Onder die betrokkenen bevindt zich ook Brabants Particulier Grondbezit en terecht, want niet alleen het hart van de hei is particulier bezit, maar ook aan de randen worden particuliere gronden aangetroffen.

Waterbeheer

Op de hei moeten de belangen van de natuur uiteraard prevaleren. Dat stelt ondermeer eisen aan het waterbeheer. In de zeventiger jaren stroomde veel ernstig met meststoffen vervuild water via het bekenstelsel het Beuven in. Omleiding van dit water naar waterschap De Aa was nodig om het Beuven te ontlasten en daarna nog een grote schoonmaakbeurt om de soortenrijkdom van het voedselarme ven te herstellen. Peilbeheer is uiteraard uiterst belangrijk voor het in stand houden van de natte delen van de hei. Het beheerplan moet nu bijdragen aan de verdere versterking van de natuurwaarden van het Beuven met inachtneming van ieders belangen in de mate van het mogelijke.

Frans W. Sluijter

De schrijver prof. dr ir Frans W. Sluijter is bestuurslid van Brabants Particulier Grondbezit, lid van de Algemene Besturen van Brabants Landschap en Waterschap De Dommel en Voorzitter van de Stichting Het Kempische Heideschaap.

Colofon

Veel natuurgebieden in Europa hebben een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze en andere Europese natuur te behouden, heeft de Europese Unie het besluit genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden, voor Nederland alleen al 162 in totaal.

Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer gaan in opdracht van LNV voor een groot aantal Natura 2000-gebieden het beheerplan opstellen in de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Voor een aantal van de Natura 2000-gebieden in Limburg heeft de provincie Limburg het initiatief genomen om het project Natura 2000 in Limburg verder uit te werken. Dienst Landelijk Gebied zal hiervoor het proces rondom deze beheerplannen organiseren én bovendien zelf een deel van de beheerplannen schrijven. Dat gebeurt in overleg met eigenaren, ondernemers, omwonenden, diverse overheden en andere belanghebbenden.

dienst landelijk gebied

voor ontwikkeling en beheer

Wilt u meer weten over Natura 2000 en haar gebieden?

Neem dan eens een kijkje op de website www.natura2000beheerplannen.nl

Naast een omschrijving van de gebieden, vindt u hier ook de contactpersonen per gebied.

Redactie:

Heeft u nieuws voor volgende Natura Nieuwsbrief regio Zuid of heeft u vragen, neem dan contact op met de redactie: 013-5950582

of e-mail: a.van.esch@minlnv.nl / j.jonkers@minlnv.nl

Vormgeving:

Dienst Landelijk Gebied, Tilburg